

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanej A. C.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od M.C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 września 2014 r. Sąd Okręgowy w B. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 12 listopada 2013 r. i ustalił, że ubezpieczona M. C. podlegała od dnia 1 stycznia 2013 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę u A.C. prowadzącej działalność pod nazwą A. (dalej jako płatnik składek).

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2015 r. zmienił powyższy zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie ubezpieczonej.

W skardze kasacyjnej ubezpieczona zarzuciła: I. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: a) art. 382 w

związku z art. 391 § 1, art. 233, art. 386 § 1 oraz art. 328 § 2 k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie części zebranego w sprawie materiału, brak wyczerpujących ustaleń dla dokonania odmiennej oceny materiału dowodowego, brak wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku i przytoczenia przepisów, które na tę podstawę się składają oraz sporządzenie uzasadnienia w sposób uniemożliwiający skuteczną kontrolę kasacyjną; II. naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie: 1) art. 58 § 2 i § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się uznaniem, że wynagrodzenie ubezpieczonej jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a przez to nieważne, co godzi w zasadę swobody umów; 2) art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako ustawa systemowa) przez jego niewłaściwe niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie wbrew jego unormowaniu, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie stanowi kwota rzeczywistego przychodu ubezpieczonej, lecz kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę; 3) art. 13 w związku z art. 78 k.p. przez ich niezastosowanie, skutkiem czego doszło do pominięcia istotnej dla rozstrzygnięcia okoliczność, że pracownikowi należy się godziwe wynagrodzenie, a więc odpowiadające rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniające ilość i jakość świadczonej pracy, natomiast wynagrodzenie przyznane w zaskarżonym wyroku na zajmowanym stanowisku kierownika ds. marketingu uznać należy za statutowane przepisami prawa wynagrodzenie minimalne, ustalone w oderwaniu od realiów zakładu pracy, zakresu obowiązków oraz uposażenia innych pracowników zajmujących podobne stanowiska na rynku lokalnym; 4) art. 47 ustawy systemowej przez przyjęcie, że pracodawca ubezpieczonej zobowiązany był do złożenia korekty deklaracji za styczeń, luty i marzec 2013 r. do dnia 15 marca 2013 r. pomimo otrzymania przez księgową aneksu do umowy w marcu 2013 r. i pomimo złożenia korekty wyłącznie za styczeń i luty 2013 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością. W ocenie skarżącej, polega ona na pominięciu w procesie orzekania art. 13 w związku z art. 78 § 1 k.p., a w rezultacie pominięciu ustalonego wynagrodzenia w kontekście wynagrodzenia godziwego, o jakim mowa w art. 13 k.p. Ponadto - wobec rażących naruszeń przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku - doszło do rozstrzygnięcia niezgodnego z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka”

(*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Po pierwsze, ograniczając się do wskazania na „rażące naruszenia przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku” skarżąca nie tylko nie przeprowadza żadnego wywodu jurydycznego, ale nawet nie powołuje przepisów, których naruszenie miałyby, w jej ocenie, stanowić wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącą prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Po drugie, skarżąca odnosi oczywistą zasadność skargi do pominięcia przez Sąd drugiej instancji „kwestii godziwości wynagrodzenia za pracę”. Nie wiadomo jednak, z jakich względów pominięcie „art. 13 w związku z art. 78 § 1 k.p.” miałyby wpłynąć na wynik sprawy, skoro z poczynionych w niej ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika, że: w dniu 31 grudnia 2012 r.

skarżąca zawarła z płatnikiem składek umowę o pracę na stanowisku kierownika sklepu za wynagrodzeniem 1.600 zł miesięcznie i ta kwota została zadeklarowana jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za styczeń i luty 2013 r.; w dniu 3 stycznia 2013 r. nie doszło do zawarcia aneksu do umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2012 r. w zakresie zmiany stanowiska pracy - na kierownika ds. marketingu i sprzedaży oraz wynagrodzenia - na kwotę 5.645,41 zł miesięcznie; wyższa podstawa wymiaru składek została wykazana dopiero w dniu 9 kwietnia 2013 r., a korekty raportów za miesiące od stycznia do marca 2013 r. złożono dopiero w czerwcu 2013 r.; ani przed, ani po zatrudnieniu ubezpieczonej nie zostało utworzone u płatnika składek stanowisko kierownika ds. marketingu i sprzedaży, a czynności te wykonywał płatnik w ramach prowadzonej działalności gospodarczej; w dniach 9-12 kwietnia oraz od 25 kwietnia 2013 r. do dnia porodu skarżąca pozostawała na zwolnieniach lekarskich.

Takie ustalenia dawały Sądowi drugiej instancji wystarczającą przesłankę do oceny, że wiążące dla ustalenia podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne ubezpieczonej jest wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę z dnia 31 grudnia 2012 r. przez strony tej umowy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.